

Zleva: Václav Talaš, Alois Langer, Vojtěch Ocelka

TŘI MUŠŠKETÝŘI

ODHODLANĚ JAKO DUMASOVI MUŠKETÝŘI VYRÁŽEJÍ DO BOJE ALOIS LANGER, VOJTĚCH OCELKA A VÁCLAV TALAŠ. JEJICH VIZE BY SE URČITĚ LÍBILA TOMÁŠI BAŤOVI. CHTĚJÍ TOTIŽ VE ZLÍNĚ ZACHRÁNIT LETITOU TRADICI ŘEMESLA OBUVNÍKŮ A ŠEVCOVSKÉHO UČŇOVSTVÍ. ÚKOL JE TO NADMÍRU TĚŽKÝ. AKTUÁLNĚ JE TOTIŽ VE ZLÍNSKÉM KRAJI TENTO OBOR PRAKTICKY MRTVÝ.

autor: Jan Filgas

foto: Dalibor Glück

Když se před sedmi lety po dlouholeté pauze znovu ve Zlíně otevřel obuvnický obor, vypadalo vše pozitivně. Ovšem vloni opustili střední školu poslední tři „obuvníci“, žádní další mladí se nepřihlásili. Jediná škola Orbis, s. r. o., která tento obor nabízela, tak obuvnickou dílnu zrušila.

„Nimčéně škola má ještě tři roky akreditaci na výuku oboru obuvník a toho chceme využít. Byla by ohromná škoda, kdyby se to nepodařilo. Uplatnění by obuvníci rozhodně v regionu našli,“ nepochybuje Alois Langer.

Společně s Vojtěchem Ocelkou, obuvníkem a podnikatelem v oboru výroby lezecké, trekkingové a horolezecké obuvi, a Václavem Talašem, pedagogem, který v oboru obuvnictví přednáší téměř čtyři desetiletí, se rozhodli do této „mission impossible“ pustit se vši rozhodností.

Na rozhovor pro Magazin PATRIOT si udělali čas všichni tři. A z povídání je zřejmé, jak moc jim záleží na tom, aby se jim podařilo vybudovat moderní, praktické obuvnické centrum, které bude vychovávat ševcovské odborníky a tím opět naváže na zlínskou tradici „města obuvi“.

Je to reálná myšlenka? Není už prostě pozdě? Není už učňovský obor obuvnictví ve Zlíně opravdu jen historií?

Alois Langer: Věřím, že pozdě není.

Vojtěch Ocelka: Před dvěma lety jsem byl osloven s nabídkou odkupu vybavení učňovského střediska pro obuvníky ve Zlíně.

Moc jsem na to nereagoval, protože mám svých starostí dost. Zhruba po roce bylo zřejmé, že skutečně všechny ty unikátní stroje a vybavení jdou do prodeje. Vstoupil jsem do jednání se zástupci školy a ti nám s prodejem vyšli vstříc. Spojil jsem se s Váškem Talašem, mistrem posledních obuvnických učňů, a Aloisem Langrem. Všichni tři jsme se rozhodli, že navážeme na obuvnickou tradici.

Václav Talaš: Spojila nás myšlenka to zachránit. Potenciál tohoto oboru rozhodně ve Zlíně mrtvý není. Je tady spousta firem, které boty dělají, a mladí ševci by v nich určitě našli uplatnění.

Máte přehled, kolik takových společností v regionu je?

Alois Langer: Zlínský kraj má v tomto směru rozhodně největší koncentraci ze všech koutů republiky. Je to více než třicet firem, které nějakým způsobem řeší obuvnictví. A to se nebavím o spoustě dalších, které s tím souvisí, které fungují jako dodavatelé.

Václav Talaš: Potenciál tady určitě je. Proč by se do Zlína nemohli jezdit učit šít boty mladí lidé z celého Česka?

Takže jste od majitele školy Orbis odkoupili veškeré vybavení obuvnického oboru? Kde jste na to vzali peníze?

Vojtěch Ocelka: Dali jsme dohromady vlastní peníze, část jsme si půjčili. Zatím nás to všechno stálo téměř čtyři miliony korun. Naštěstí Alois poskytl k dispozici prostory v budově 44 v bačovském areálu, takže alespoň v tomto směru jsme to měli snadnější. Nemusíme shánět prostory.

Alois Langer: Hlavním místem je nyní 44 Centrum řemesel, jak jsme nazvali prostor, který aktuálně připravujeme. V roce 1925 vznikla Baťova škola práce, 44 Centrum řemesel bude připomínkou a zároveň také místem, kde by se v budoucnu mohli mladí lidé opět učit boty vyrábět.

Co je tedy přesně cílem vašeho snažení?

Vojtěch Ocelka: Chceme se dopracovat k obnovení tradice ševců ve Zlíně, vzniku maturitního oboru obuvník a využití kreativního potenciálu mladých lidí, kteří budou umět vyrobit kvalitní botu. Aby pořád platil slogan Zlín – město obuvi.

Václav Talaš: Kurzy nestačí. Trvají pár dnů, jejich absolventi získají elementární vědomosti, ale je to tak pět až deset procent toho, co by měl dobrý obuvník vědět.

Ve Zlíně na univerzitě úspěšně funguje Ateliér design obuvi, který fakulta multimediálních komunikací prezentuje jako navazující na stoletou regionální obuvnickou tradici. To nestačí?

Vojtěch Ocelka: Jsem v tomto směru trochu skeptický, chybí tady středoškolský mezičlánek. Na univerzitě víc řeší design, umí připravit krásné návrhy, které pak ale nikdo

neumí zrealizovat. Pokud by tady fungoval učňovský obor, tak by to všechno do sebe krásně zapadlo.

Václav Talaš: Technologická fakulta má také Centrum výzkumu obuvnictví. Ale pořád je to více teorie než skutečná praxe. Ten základ tady prostě chybí. Tyto obory by byly skvělé právě pro středoškoláky. Někteří by přešli hned do výroby, jiní by se mohli dál vzdělávat, na fakulty by ale přišli už s konkrétními zkušenostmi také z praxe. Opravdu chceme vychovávat kvalitní obuvníky, chceme, aby když někde do obuvnické firmy přijde zájemce o práci a řekne, že studoval obuvnictví ve Zlíně, tak to něco znamenalo. Jako dřív.

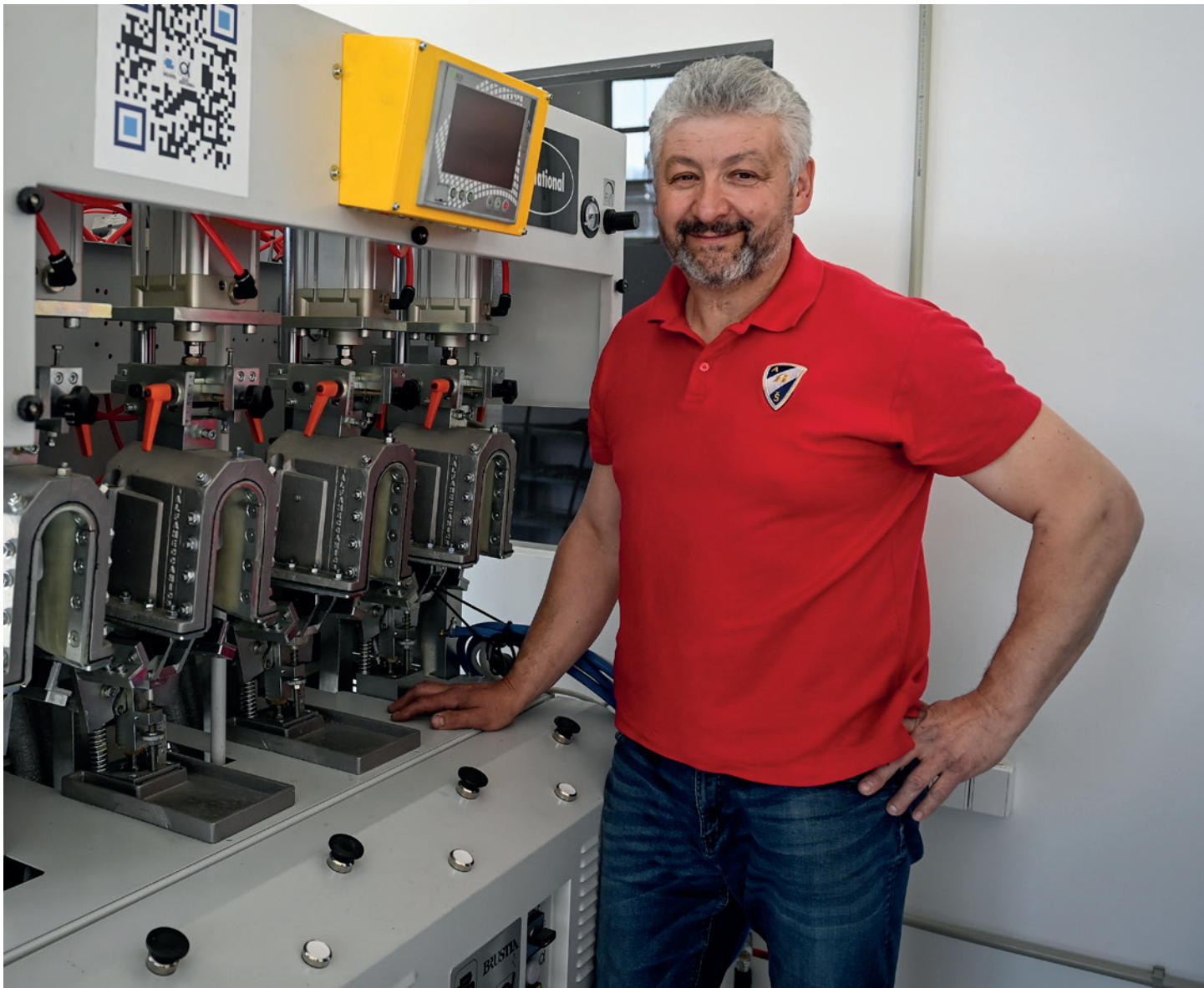
Znovu se zeptám. Jsou vaše plány reálné? Provozovat střední školu, to přece není jen tak snadný úkol. Máte konkrétní kroky, jak toho docílit?

Alois Langer: Výhodou je, že škola Orbis, která měla vloni poslední tři studenty v oboru, má akreditaci ještě na tři roky. Takže toho bychom mohli využít, jsme s lidmi z této školy v kontaktu. Musíme ale spěchat. Pokud škola obor obuvník neobnoví do tří let, akreditace zanikne. A to by byl asi definitivní konec naší vize.

Vojtěch Ocelka: O teoretické části výuky se jedná se zástupcem Střední průmyslové školy polytechnické. Není proti. No a praktickou část by učni absolvovali tady u nás na 44 Centrum řemesel.

Máte představu, kolik lidí by mohlo obor studovat? Jaké kapacity jste schopni zvládnout?

Václav Talaš: Vůbec nejde o kvantitu, naopak. Začít bychom mohli klidně se třemi, čtyřmi studenty. V našich kalkulacích se bavíme maximálně o osmi, možná dvanácti lidech. To bychom měli zvládnout. Ve větším

počtu už narážíme na bezpečnost a podobně. Menší skupiny jsou lepší, protože se jim můžete více věnovat.

A nějaké konkrétní termíny už v hlavě máte?

Alois Langer: Pokud se to má podařit, tak termín 1. září 2025 vidím jako nejzazší možný. Bylo by to i symbolické vzhledem k tomu, že právě v roce 1925 Tomáš Baťa ve Zlíně založil svoji Školu práce.

Proč vlastně obor obuvník ve Zlíně postupně vymizel? Pokud je tady stále řada firem, které boty vyrábějí, jak je možné, že ony samy nemají zájem mít kvalitní mladé lidi?

Alois Langer: Potřebujeme ševcovské řemeslo restartovat. Dnes je manuální práce pro mnohé sprosté slovo a ostuda, všichni chtějí být ekonomové, manažeři, obchodníci, podnikatelé. Podepsala se na tom také éra Svitů Zlín během komunistického režimu, kdy bylo prostředí obuvnické výroby špinavé, neútulné, nikdo se tam nehrnul. Moc dobře si pamatuju, co nám říkali, když jsem byl mladý. Když se nebudeš učit, skončíš ve Svitě. Prostě renomé obuvnictví ve Zlíně utrpělo během komunismu strašlivé šrámy. Lidé ve Svitě pracovali na pásech, pokračoval tvrdý systém práce v kruzích,

kdy si dělníci prakticky nemohli ani zajít na záchod, aby zbytek směny nestál. Postupně to upadalo až do současnosti, kdy je obuvnický obor v podstatě v kómatu.

Vojtěch Ocelka: My toto povědomí chceme změnit. Představíme moderní výrobu v pěkném a příjemném prostředí. Nepochybuji, že si i mladí lidé mohou vážít konkrétního výsledku své práce. Aby se třeba ve Francii nebo jiné zemi mohli pyšnit svým výrobkem, který je k vidění „na pultě“.

Není to trochu donkichotská myšlenka?

Alois Langer: Ani náhodou. Věřím, že můžeme to myšlení změnit. Když mladým lidem řekneme Pojdte se podívat, jsou tady moderní stroje, velký prostor, žádná špína, tak proč by to někteří nezkusili?

Vojtěch Ocelka: Ve firmě mám zaměstnance, jehož syn se zajímal o to, kde by mohl v Česku obor obuvníka vystudovat. Zjistil, že nikde. Taková střední škola prostě neexistuje. Já jsem bytostně přesvědčený o tom, že se nám podaří sehnat tři, čtyři mladé kluky a dívky, se kterými to odstartujeme. Víme dobře, že nás nic lehkého nečeká. Ale za zkoušku to rozhodně stojí. Kdo nic nedělá – nic nepokazí.

Nepochybně sázíte i na to, že když někdo v dnešní komplikované době umí vlastníma rukama vyrobit něco kvalitního a dobrého, nemá s obživou žádné potíže...

Vojtěch Ocelka: Přesně tak. Školy jsou plné oborů, které nemají žádné praktické využití. Někdy mám pocit, že každý student má svůj obor. Ale řemeslo jako takové je mnohdy bráno jako něco podřadného.

Václav Talaš: Kvalitní řemeslníci, ti jsou dnes jediní, kterých se krize moc netýká, protože nemají problém sehnat práci. A navíc slušně zaplacenou práci.

Střední školství spadá pod krajský úřad. To znamená, že bez kooperace s úředníky kraje se moc dál asi nepohnete.

Alois Langer: Ano, to je nám jasné. Ale od začátku máme danou filozofii. Přestože nás to stojí nemalé peníze, spoustu času a tvrdé práce, chceme jít za odpovědnými lidmi až v okamžiku, kdy budeme moci něco konkrétního nabídnout. A řekneme jim: podívejte, tohle jsme vybudovali, tohle jsme připravili. Máme do-

hody s už fungujícími školami o možnosti mít teorii v jejich třídách, máme tady krásné 44 Centrum řemesel s řadou perfektních strojů pro výuku praxe. Je to funkční, je to hotové, je to připravené. A pojdte nám s tím, prosím, pomoci. Chci věřit, že když budeme mít v ruce hmatatelné podklady a jasný projekt, tak nás kraj a třeba i Zlín podpoří.

**Nebojíte se toho, že vám do cesty
vstoupí administrativa, papírování?**

Vojtěch Ocelka: Trochu ano. Existuje dokument Strategie rozvoje kultury a kreativního odvětví Zlína do roku 2028. Spousta popsaného papíru, spousta myšlenek, spousta kreativity. Ale většinou jen omáčka, hodně málo

konkrétního. A my chceme jít na kraj s jasnou koncepcí. Podrobně popsanou do precizních detailů.

**Myšlenka „navazujeme na tradici Tomáše Bati“ by mohla
zaujmout, minimálně marketingově to zní chytlavě.**

Alois Langer: Na to trochu spoléháme. Ale nemůže to být základ.

Nechceme jen vařit marketing z baťovské tradice. My prostě chceme o podporu žádat ve chvíli, kdy to nebude na vodě. Nepotřebujeme popsat stohy papíru bezobsažnými frázemi jen pro to, aby byl úřednický šiml spokojený. Nechceme baťovskou tradici zneužívat. Máme jasný projekt, jasnou vizi a musíme odpovědné lidi ať už na městském nebo krajském úřadě přesvědčit, že to nestojí na líbivých marketingových sloganech. Musíme ukázat, že jsme kus něčeho vytvořili za vlastní peníze a vlastním úsilím. Když se nám to podaří, byli by sami proti sobě, kdyby nás odmítli a nechtěli s námi spolupracovat nebo nás podpořit.

Vojtěch Ocelka: Dnes není ve Zlíně prostor, kde by se baťovská tradice obuvnictví, která tady rozhodně pořád je, prezentovala na jednom místě. A to je škoda.

Není to, co říkáte, trochu protimluv? Jednou větou říkáte, že tady baťovská tradice pokračuje, protože jsou tady desítky obuvnických firem, na druhou stranu je učňovský obor prakticky mrtvý. Jak to tedy firmy řeší? Vychovávají si odborníky sami?

Vojtěch Ocelka: Žádná z těch firem není schopná bez obuvníků fungovat. Sám ve své firmě boty vyrábím, takže vím dobře, o čem mluvím. Jinou možností, než to lidi naučit, tyto společnosti nemají. V praxi to funguje tak, že si dáte inzerát, na který přijde deset lidí. Vy si vyberete toho manuálně nejzručnějšího a postupně ho řemeslo za pochodu učíte bez záruky, že vám nepláchne jinam.

Václav Talaš: Kdyby dobře fungoval obor obuvníků a každý rok z něho vypadlo několik schopných lidí, bude to obrovské plus. Pro celý region. Můžeme klidně s firmami spolupracovat a chystat jim lidi do výroby už přesně na pozice, které potřebují obsadit. Jsem si jistý, že firmy by toto uvítaly. Najít člověka, který ví, jak udělat kvalitní botu, to by byla pro spoustu firem výhra.

Alois Langer: Když někdo před lety řekl, že je Zlíně a rozumí botám, tak to všude ve světě respektovali. Je logické, abychom tuto hodnotu zachovali. Zvláště, když se nám podařilo získat potřebné vybavení pro praktickou výuku.

Jste v kontaktu s majiteli firem? V posledních letech je na trhu velmi aktivní třeba Václav Staněk a Vasky, prorazila Eva Klabalová se svými veganskými teniskami i další.

Alois Langer: V podstatě kdokoli, kdo vyrábí boty nebo obuv ve Zlíně, je přínosem. A je dobře, že tady takové firmy jsou. Pro

nás jsou tyto společnosti zárukou toho, že by případní absolventi oboru obuvníků mohli najít dobré uplatnění.

Václav Talaš: Jeden takový konkrétní příklad můžu uvést hned. Třeba s Evou Klabalovou dlouhodobě spolupracuje paní, která dělala můj obuvnický kurz. Naučila se všechno od základů. Nechala podnikání v restauraci, nechala doma přítele, naučila se šít boty a teď pomáhá Evě s jejím projektem.

Jak komplexní by výuka mladých obuvníků byla?

Václav Talaš: Maximálně. Měla by obsahovat všechno, co s výrobou bot souvisí. Znalost materiálů, měření nohou, konstrukce, technologie, montáže, fyzioterapie, vědu o zdravém životním stylu a obouvání, prostě všechno.

Nebude problém zajistit na takový obor dostatek kvalitní učitelů a pedagogů?

Václav Talaš: To nebude jednoduché, ale věřím, že dostatek dobrých pedagogů bychom najít dokázali.

Alois Langer: Jsme strašně vděční, že se Václav s námi do toho rozhodl jít. Má obrovské zkušenosti, a navzdory tomu, že už není nejmladší, má pořád dost elánu a chuti. Bez jeho souhlasu bychom neměli šanci na úspěch. Nikdo zkušenější v tomto oboru v současné chvíli asi v kraji není. Má kontakty, takže učitele seženeme.

Vojtěch Ocelka: Možná to bude stejný oříšek jako sehnat zájemce o studium. Ale dokážeme to. První možnosti už se rýsují, bývalá Kožařská průmyslovka má spoustu absolventů, kteří mohou pomoci. Schopných lidí, kteří boty dělat umí, je tady v regionu pořád dostatek. Jen někteří z nich už dělají něco jiného, ale pořád tady jsou.

Kvalifikovaných, kteří budou mít na roli pedagoga také potřebné vzdělání a „papíry“, ale zase tolik určitě nebude.

Alois Langer: To máte pravdu. Tomáš Baťa dělal nejlepší boty, přestože ve své škole nijak neuznával tituly, ale především schopnosti. Jeho mistři si prošli výrobou od samé píky, znali všechno, uměli všechno a studentům uměli vždy poradit. Stávaly se momenty, že

dílnou procházel některý z ředitelů a viděl, že si dělníci s něčím neumí poradit. Tak shodil sako, sundal kravatu, sednul ke stroji a ukázal, že to jde. Bohužel doba je jiná. Ale i s tímto si snad poradíme. Kvalitní učitele zajistíme.

Vojtěch Ocelka: Znáám to z vlastní zkušenosti. Občas narazím na problém, kdy mi zaměstnanec řekne, že něco prostě nejde udělat. Tak jdu a ukážu, že to jde. Dál nemusíme o ničem diskutovat. A o to nám jde, vychovat ve Zlíně poctivé řemeslníky, kteří budou umět šít kvalitní boty a budou pro své zaměstnavatele využitelní hned po skončení školy.

ČEHO CHCE DOSÁHNOUT 44 CENTRUM ŘEMESEL

- Oslovit lidi, kteří mají co říci k ševcovině (návrháře, modeláře, mistry, šičky...).
- Propagace Zlína jako centra obuvnictví (historické i současné fotky, videa apod.).
- Zviditelnění stávajících obuvnických firem ve Zlíně a okolí – jejich produkce, úspěchy, uplatnění v zahraničí.
- Iniciovat vznik komunity, mezigenerační učení a spolupráci.
- Cílená reklama, tisk, školení, billboardy, intervence na základních školách při volbách povolání v končících ročnících, možnosti exkurzí do výrobních obuvnických podniků, do firem vyrábějících obuvnické komponenty, stroje, nástroje, zařízení atd.
- Najít podporu veřejných institucí, Zlínského kraje a ministerstev školství a průmyslu.

Vraťme se k projektu 44 Centrum řemesel. Co s ním bude v případě, že by se třeba plán na oživení učňovského oboru obuvnictví nepodařilo dotáhnout do pozitivního konce? Co bude s vybavením a stroji, které tady aktuálně navážíte?

Alois Langer: Já si moc nepřipouštím, že by se nám to nemělo povést. Ale Dílna 44 má velký potenciál, aby se stala centrem pro kreativitu, design umění a řemeslo bez ohledu na to, jestli tady středoškolský obor obuvník oživíme nebo ne. Máme tady stroje a příslušenství na výrobu obuvi, oděvů i módních doplňků. Počítáme s tím, že tady budou workshopy, přednášky, prezentace, módní přehlídky, výuka i vzdělávací kurzy. Základní myšlenkou je vytvořit dílnu, kde se kreativita a sny mění v realitu. Nebudujeme ji jen proto, aby se v ní v budoucnu mohli učit studenti obuvnického oboru. Má pro nás mnohem větší přesah. Chceme, aby nabízela reálný prostor pro realizaci a tvorbu v oblasti designu, umění a řemesel pro jednotlivce i skupiny. Chceme tady pořádat tvůrčí dílny malování, kresby nebo psaní. Máme ve Zlíně muzeum, ale tam je to všechno jen o historii. Nás láká ukazovat lidem i tu praktickou část.

Vojtěch Ocelka: Zároveň počítáme s tím, že bychom tady prezentovali obuvnické firmy, jejich výrobky, historii i současnost.

Do budování Dílny 44 a nákupu strojů jste investovali už několik milionů. Jak plánujete, že se vám tyto peníze vrátí? Nebo je to pro vás natolik srdeční záležitost, že dokážete peníze oželeť?

Alois Langer: Samozřejmě, že pro nás tři je tento projekt hlavně srdeční záležitostí. Ale peníze jen tak prošustrovat nemůžeme. S nějakou návratností počítáme. Ale to samozřejmě musí fungovat všechno komplexně, jak věříme, že fungovat bude. Musí to být propojené s městem, krajem, turistickým ruchem, vzděláváním učňů, budou k nám chodit exkurze, zorganizujeme obuvnické kurzy, zapojí se soukromé subjekty, obuvnické firmy.

Vojtěch Ocelka: Nešli jsme do toho s tím, že máme před sebou super byznys, který nám přinese obrovské peníze. Děláme to, protože se snažíme pokračovat v Baťově odkazu. Pokud to bude z účetního hlediska nalejvyšle, budeme maximálně spokojeni. Nebude to jednoduché, ale bude to stát za to.

Ostrý provoz 44 Centra řemesel plánujete kdy? Pořád to tady trochu připomíná staveniště.

Alois Langer: Co možná nejdříve. Není na co čekat. Začneme už letos na jaře. Určitě nebudeme mít program našlapaný hned ze startu. Ale nějaké akce tady budou během filmového festivalu, máme v plánu nějaké výstavy, školení, Václav udělá i krátkodobý obuvnický kurz, nějaké zájemce z celé republiky už máme. V červnu tady bude prezentace absolventů Oděvní školy, Nadace Jana Pivečky u nás uspořádá designérskou soutěž obuvi a kožené galanterie. Je toho dost a další akce a projekty budou postupně přibývat.